

GIANINA CĂRBUNARIU

H R Y

Michaela, tigrica z nášho mesta

Mihaela, tigruľ din oraşul nostru

Solitarita

Solitaritate

Work in Progress

preložila Jana Páleníková

Edícia Nová dráma/New Drama

Divadelný ústav, Bratislava

2019

Predslov

Kinga Boros

Tigre neplatia za využívané služby. Nanajvyš v naturáliách. Aj to je dôkazom, že nemôžu byť poriadnymi ľuďmi. A veru nimi ani nie sú, kradnú turistom fotoaparáty. Vyžierajú jedlo z ich tanierov, ani omrvinku nenechajú riadnym domorodým vrabcom. Tigre nie sú odtiaľto, len sa sem votreli. Ani žobrať poriadne nevedia, nevraviac o tom, že strašne špatia obraz mesta. Sú to hrozné zvery, nie ľudia. Tigre by bolo najlepšie oddeliť od slušných občanov a platiteľov daní, od normálnych ľudí plotom. Plot chráni, plot je dobrý pre všetkých. Keby plot nestačil, potom treba tigra odstrelit'. V záujme nás všetkých.

Lebo ako má vyzerat' mesto? Pokoj, poriadok, bezpečnosť – decentnú strednú vrstvu menej neuspokojí, najmladší a najpopulárnejší starosta v histórii mesta však vďaka plotu všetko zabezpečí, chcem povedať vďaka demarkačnej čiare. Všetci, čo majú deti, budú s týmto opatrením súhlasiť. Je dôležité, aby naše dieťa bolo v správnych rukách. Od prvého okamihu ho vychovávame k tolerancii a multikultúrnosti. Preto mu obstaráme filipínsku opatrovatelku, ktorá je v službe od rána do večera, od rána do večera sa usmieva a od rána do večera čuší. Treba sa však mať na pozore, človek nesmie byť k podobným osobám príliš ústretový, lebo si dieťa k sebe emotívne príliš pripútajú. A z detí sa potom stanú nevdační dospelí, ktorí predajú spod matky aj jej vlastný hrob, darmo to bola najväčšia umelkyňa v krajine.

Pre dieťa, pre rodinu pracuje vodič autobusu, robotník v továrni, opatrovatel' starých ľudí, herec, cyklokuriér. Pravda, pre zamestnávateľa je dokonalou pracovnou silou aj tak dážďovka. Nemláti hubou, netrvá na primeranom plate, na pracovnej zmluve akceptujúcej vzdelanie, na poistení, vyhovujúcich pracovných podmienkach, slušnej komunikácii. Živí sa hovnom a hovno produkuje, a basta. Hoci, kto vie, v noci možno aj ona sníva o tom, že raz bude mať svoju vlastnú garsónku alebo že sa konečne vráti do svojej vlasti ku svojim deťom, ktoré v nej nechala, alebo že na sebe bude mať poistný pás, keď v nočnej službe vyčerpaná únavou spadne z rebríka.

**MICHAELA,
TIGRICA Z NÁŠHO MESTA**

– A Mockumentary Play –

Postavy

Prológ:

Dokumentaristi (*Ich počet je totožný s počtom hercov účinkujúcich v predstavení. Na premiére účinkovali traja herci, z ktorých každý hral niekoľko úloh. Pre iné predstavenia, napríklad v Royal Dramatic Stockolm, kde boli piati, si režiséri vybrali viacerých hercov.*)

Prvá scéna:

Taxikár

Druhá scéna:

Prvý bezdomovec, Druhý bezdomovec

Tretia scéna:

Japonský turista, Francúzsky turista, Tlmočník

Štvrtá scéna:

Predstavitelia populácií holubov, vrán a vrabcov

Piata scéna:

Dôchodca, Dokumentarista

Šiesta scéna:

Majiteľ auta, Auto majiteľa

Siedma scéna:

Lekárka

Ôsma scéna:

Riaditeľka pobočky banky a Zamestnanec

Deviata scéna:

Prvé zviera, Druhé zviera, Tretie zviera

Postavy zvierat/vtákov sa v žiadnom prípade nesmú interpretovať ako zvieratá/vtáky. Tieto postavy (zvieratá, vtáky, ale aj auto, škola) robia narážky na niektoré spoločenské kategórie (jedny znevýhodnené, iné privilegované) alebo na niektoré spoločenské typy.

Prológ

Prvý dokumentarista:

Dobrý večer! Vitajte na našom predstavení.

Príbeh, ktorý vám predstavíme, je príbehom jedného sibírskeho tigra, ktorý sa narodil v jednom peknom stredne veľkom európskom meste. Pred dvomi rokmi tigrica Michaela ušla zo zoologickej záhrady v našom meste a asi päť hodín sa po ňom voľne pohybovala, až kým sa ju príslušným pracovníkom podarilo vystopovať.

Druhý dokumentarista:

Aby sme pochopili okolnosti, za akých k udalosti prišlo, pokúsili sme sa zdokumentovať každý krok šelmy od chvíle, keď opustila klieťku. Najviac nám poslúžili rozhovory, ktoré sme robili sami, ale použili sme aj jeden materiál z archívu miestnej televízie.

Tretí dokumentarista:

Uvidíte teda dokumentárne predstavenie. Predstavenie zostavené z rozhovorov s viacerými osobami, ktoré prišli nejakým spôsobom do styku s Michaelou a ktoré sa s nami rady podelili o svoju skúsenosť. Všetkým ďakujeme za ich láskavosť a ubezpečujeme ich, že sme sa usilovali čo najvernejšie zachovať ich svedectvá.

PRVÁ SCÉNA

Rozhovor s Taxikárom

Takže... ako to bolo? Ja vám poviem, ako to bolo. Mohlo byť deň hodín. Desať minút po deviatej. Maximálne dvadsať. Viezol som skupinu turistov do ZOO. Len čo turisti vystúpili z auta, zbadal som... čo vám budem hovoriť, ani neviem, kedy sa usadil na zadnom sedadle. Ale čo narobíš, keď klient nastúpi, nemôžeš povedať nie. A vari sa dnes ešte pozeráš, ako kto vyzerá? Hlavne, že sú klienti a že majú peniaze. Predpokladal som, že chce ísť do mesta. „Zastavím vám pri pešej zóne?“ Predpokladal som, že súhlasí. Je ale pravda, že celou cestou som hovoril najmä ja. Už ani neviem, o čom... o všeličom, preskakoval som z jednej veci na druhú. Á, už viem. O meste. O tom, aké je pekné. Najmä centrum. Kompletne zrenovované. Naše mesto je veľmi pekné, veľmi pokojné, obyvatelia sú pohostinní a pracovití. Naše mesto je také... čo vám budem hovoriť... aké by malo byť každé európske mesto, ktoré si váži samo seba. Nádhera, naša pýcha, hrdosť nás všetkých. Zaiste, má aj menej... menej pekné časti, aby som bol

presný. Ale to sa vyrieši, nejde všetko naraz. To sú však drobné problémy, nič dôležité. Ako napríklad ten... ale na vine nie je mesto, to sú problémy, ktoré prichádzajú akosi zvonku. Áno. Z juhu. Lebo všetky problémy teraz prichádzajú z juhu. Odtiaľ, z juhu sem prišli. Je ich tu plno. Prichádzajú, páči sa im tu a, bohužiaľ, zostávajú. Sú hluční, sú násilní, nedá sa s nimi dohodnúť. Ukázal som mu ich na ulici: „Pozrite, tam sú!“ Vidíte, ako postávajú v skupinkách pri parkoch, celé dni. O nociach ani nehovorím, nedá sa tadiaľ chodiť. Teda dá, ale... na vlastné riziko. Priviedli ich, keď bol samit, vyčistili mesto, aby vyzeralo ako európske mesto, naložili ich na autá a tu vyložili. Vraj by to bol drahý špás, keby ich pozabíjali. Nevie, nejaké riešenie sa predsa dá nájsť. Niekde na kraji mesta im môžu vyhradiť územie a oplotiť ho. Napríklad. Nevie o tom, že by niekoho pohrýzli, teda ja osobne som o takom niečom nepočul... ale určite pohrýzli! Áno... asi o tomto som rozprával. Počúval, vyzeral, že ho to zaujíma, hoci celý čas sa pozeral cez okno. Ako turista. S obdivom. Myslím, že sa mu páčilo, čo videl. Prišli sme k pešej zóne a hovorím: „Tu vás vyložím.“ Otvoril si dvere a začal vystupovať. Hovorím: „Pane, jazda stojí 15 lei, nie je zadarmo, čo to má znamenať?“ Prekvapene na mňa pozrel. Hovorím: „Pozrite, aby sme si rozumeli ako ľudia, urobíme to takto: utriete mi predné sklo, očistíte mi zrkadlá a sme vyrovnaní. Zadarmo to nejde, v tomto meste všetci pracujú.“ Utreľ mi predné sklo, utrel mi zrkadlá... aj svetlá. Kožušinou. Bol zababušený, mal takú veľkú kožušinu... Krásnu. A potom sa rozbehol po pešej zóne. A ja som išiel tiež po svojom, ujal som sa ďalšej skupiny turistov. Mohlo byť deväť štyridsať. Asi toľko. (*Odmlika*) Dúfam, že som na nič nezabudol.

DRUHÁ SCÉNA

Rozhovor s dvomi Bezdomovcami v Centrálnom parku

Prvý bezdomovec:

Tak vám teda poviem, ako to bolo. Ja som ho zbadal prvý.

Druhý bezdomovec:

Ja som ho zbadal ešte pred tebou.

Prvý bezdomovec:

Ja som bol prvý, s kým hovoril.

Druhý bezdomovec:

Ja som nepočul, že by bol niečo povedal, kým som ho nepozval,

aby si s nami vypil. Vtedy prikývol hlavou, akože „áno“, že by si dal do nosa.

Prvý bezdomovec:

Ja som ho nevolal, sám sa pozval. Viete, my nepozývame len tak hocikoho, aby si s nami vypil.

Druhý bezdomovec:

A to má čo znamenať, ona bola vari hocikto?

Prvý bezdomovec:

Veď ho nemala až takého veľkého. Pardón. Napokon sa ukázalo, že to bol len taký... taká... Skrátka, všimol som si, že to nebol „on“, ale „ona“.

Druhý bezdomovec:

Ty ani sám nevieš, či si „on“ alebo „ona“. Povedal si jej: „Hej, kožušina, pod sem“.

Prvý bezdomovec:

Kožušina je ženského rodu. Jedna kožušina, dve kožušiny. Ide o to, že v ten deň som zohnal nejaké peniaze. A práve som kúpil fľašu pálenky...

Druhý bezdomovec:

Presnejšie liehu.

Prvý bezdomovec:

Riedime ho vodou.

Druhý bezdomovec:

Aby nám dlhšie vydržal. A aby sme neoslepli.

Prvý bezdomovec:

Prideme sem do parku, na lavičku, za stromy, aby nás nikto nevyrušoval.

Máme dve plastové fľaše, jednu s vodou z hentej fontánky a druhú prázdnu. Do tej nalejeme vodu, asi tak do polovice, potom pridáme lieh až po hrdlo, vyrobíme si zmes... a pijeme ju. Ja som jej dal, aby sa napila odo mňa...

Druhý bezdomovec:

Ja som jej dal prvý, lebo ty si sa nechcel deliť...

Prvý bezdomovec:

Kuš, nepovedal som, že nezáleží na tom, kto bol prvý?! Rozprávejme tak, aby títo ľudia pochopili, čo sa stalo. Lebo ich zaujíma príbeh, a nie kto bol prvý a čo urobil! No nie? Proste som jej dal napíť a opýtal som sa: „Počúvaj, a ty... vy ste odkiaľ?“ Na čo ona... zobďaleč...

Druhý bezdomovec:

„Odkiaľ by som bola? Odtiaľto.“ Jebem ti... Pardon. Povedal som jej: „Ale nehovor... nehovorte.“